

**topo
Grafski
znaci**

VOJNOGEOGRAFSKI INSTITUT

TOPOGRAFSKI ZNACI

PRIRUČNIK ZA KORISNIKE TOPOGRAFSKIH KARATA
RAZMERA 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 i 1:200 000,
IZDANJA VOJNOGEOGRAFSKOG INSTITUTA

1981.

S A D R Ž A J

Str.

5

UDK 528.97:623.643 (083)

TOPOGRAFSKI ZNACI

TOPOGRAFSKI ZNACI. Priručnik za korisnike topografskih karata razmara 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 i 1:200 000, izdanja Vojnogeografskog instituta.

Beograd, Vojnogeografski institut, 1981; strana 80

Priročnik sadrži topografske znake, kartografska slova i skraćenice za geografske nazive i natpise, primenjene na topografskim kartama razmara 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 i 1:200 000, izdanja Vojnogeografskog instituta.

Knjiga je namenjena pitomcima vojnih akademija i škola JNA, a mogu je koristiti i studenti fakulteta opštinarodne odbrane, starešine osnovnih jedinica oružanih snaga SFRJ i drugi korisnici topografskih karata izdanja Vojnogeografskog instituta.

Izdaje i štampa Vojnogeografski institut

U V O D 5

I. TOPOGRAFSKI ZNACI

1. Pojam i osnovne karakteristike topografskih znakova	7
2. Znaci za objekte naselja	9
2.1. Pojedinačni objekti naselja	9
2.2. Primeri prikaza naselja	10
3. Znaci za privredne i javne objekte	11
3.1. Industrijski i energetski objekti	11
3.2. Ostali privredni i javni objekti	13
4. Znaci za objekte saobraćajne mreže	14
4.1. Železničke pruge i žičare	14
4.2. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja do 1980. godine i svim izdanjima TK 25	15
a) na TK 25 i TK 50	15
b) na TK 100	16
c) na TK 200	16
4.3. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine	17
4.4. Putevi u izgradnji, kolski putevi i staze	18
4.5. Objekti na prugama i putevima	18
4.6. Objekti vazdušnog saobraćaja	21
5. Znaci za prikaz reljefa zemljišta	21
5.1. Izohipse i kote	21
5.2. Detalji u reljefu zemljišta	22
6. Znaci za vode kopna i hidrotehničke objekte	26
6.1. Vodotoci i stajaće vode	26
6.2. Obale vodotoka i stajaćih voda	29
6.3. Objekti i detalji na vodotocima	30
6.4. Objekti za vodu	32
7. Znaci za pomorski i podmorski sadržaj	33
7.1. Vrste obale i priobalnog dna	33
7.2. Dubine i izobate	34
7.3. Opasnosti za plovidbu	35
7.4. Ostali pomorski i priobalni sadržaj	36

8.	Znaci za rastinje i vrste tla	38
8.1.	Rastinje	38
8.2.	Izmene znakova za rastinje na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine	41
8.3.	Vrste tla	42
9.	Znaci za granice, granične objekte i ograde	43
9.1.	Granice i granični objekti	43
9.2.	Ograde	43
10.	Znaci za geodetske tačke	44
10.1.	Trigonometrijske i nivelmanske tačke	44
10.2.	Objekti kao trigonometrijske tačke	44
II. VRSTE I VELIČINE SLOVA ZA NAZIVE		
1.	Opšte o geografskim nazivima i njihovom ispisivanju na kartama	45
2.	Nazivi naselja i pojedinačnih objekata	47
2.1.	Nazivi na TK 25	47
2.2.	Nazivi na TK 50	48
2.3.	Nazivi na TK 100	49
2.4.	Nazivi na TK 200	50
3.	Nazivi za vode kopna i mora	51
4.	Nazivi zemljilišnih oblika	52
5.	Nazivi oblasti, polja i predela	53
6.	Nazivi ostrva, hridi i grebena	54
III. SKRAĆENICE NA TOPOGRAFSKIM KARTAMA		
1.	Skraćenice i njihova primena na kartama	55
2.	Skraćenice za reči naroda Jugoslavije	56
3.	Skraćenice italijanskih reči	60
4.	Skraćenice nemačkih reči	61
5.	Skraćenice mađarskih reči	62
6.	Skraćenice rumunskih reči	63
7.	Skraćenice bugarskih reči	64
8.	Skraćenice grčkih reči	65
9.	Skraćenice albanskih reči	66
IV. ABECEDNI REGISTAR		67

U V O D

Priručnik TOPOGRAFSKIZNACI sadrži topografske znake (simbole, signature), kartografska slova i skraćenice za nazive i natpise, koje Vojnogeografski institut primenjuje u izradi topografske karte razmera 1:25 000 (TK 25), topografske karte razmera 1:50 000 (TK 50), topografske karte razmera 1:100 000 (TK 100) i topografske karte razmera 1:200 000 (TK 200).

U prvom delu priručnika su obradene osnovne karakteristike topografskih znakova i pojedinačno prikazano 327 tih znakova i primera njihove primene na kartama. Znaci su razvrstani u devet grupa, a u okviru ovih – u podgrupe, prema srodnosti objekata, pojave i drugih činjenica na koje se odnose. Crtežom je prikazan oblik, unutrašnja struktura, boja i približna veličina svakog pojedinačnog znaka, a tekstrom – njegov naziv i potrebno objašnjenje. U drugom delu su izloženi opšti pojmovi o geografskim nazivima i pokazane vrste, veličine i boja slova kojima su ispisani nazivi i razni natpisi na navedenim kartama. Treći deo priručnika sadrži kratka objašnjenja i spiskove usvojenih skraćenica za pojedine reči u nazivima i natpisima na kartama. Na kraju priručnika dat je abecedni registar pojmova sadržanih u tekstu ove publikacije.

Priručnik je namenjen pitomcima vojnih akademija i škola Jugoslovenske narodne armije za sticanje potrebnih znanja o topografskim (kartografskim) znacima, kao najvažnijem sredstvu kartografskog izražavanja, bez čijeg se poznavanja ne može ovladati veštinom čitanja i pravilnog korišćenja topografskih i njima srodnih geografskih karata. Za istu svrhu, ovu publikaciju mogu da koriste studenti fakulteta opštenarodne odbrane i drugi koji se obučavaju u čitanju i korišćenju karata. Osim toga, priručnik može korisno da posluži starešinama osnovnih jedinica oružanih snaga SFRJ i drugim korisnicima geografskih karata izdanja Vojnogeografskog instituta.

I – TOPOGRAFSKI ZNACI

1. Pojam i osnovne karakteristike topografskih znakova

Topografski znaci su uslovjeni i najčešće ustaljeni grafički znaci (simboli) za prikazivanje, raspoznavanje i određivanje kvalitativnih i kvantitativnih karakteristika objekata, pojava i drugih činjenica na topografskim kartama i njima srodnim geografskim kartama. Poznati su i pod nazivom kartografski znaci. Sastoje se od tačaka, linija, geometrijskih slika, obojenih površina, brojčanih i slovnih oznaka, a najčešće su oblikovani u vidu jednostavnih kombinacija ovih crteža. Razlikuju se po obliku, unutrašnjoj strukturi, veličini i boji. Oblikom ili nekim detaljem unutrašnje strukture crteža obično liče ili podsećaju na objekte koje prikazuju, pa se po tome lako pamte i raspoznaaju na karti. Različitim dimenzijama znaci su izdiferencirani prema veličini i značaju onoga što prikazuju, a različitim bojama znakova postiže se bolja preglednost karte i olakšava čitanje i interpretacija elemenata njenog sadržaja.

Zavisno od vrste objekata koje prikazuju i načina na koji ih prikazuju, topografski znaci mogu se razvrstati u tri osnovne grupe: površinski, linijski i tačkasti.

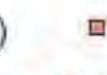
Površinski ili konturni znaci služe za prikazivanje onih objekata ili pojava koji u prirodi imaju površinsko obeležje prostiranja i mogu se prikazati u razmeru odnosne karte. Sastoje se od konturne (granične) linije i objašnjavajućeg dela znaka. Konturna linija označava granicu prostiranja prikazanog objekta ili pojave u prirodi, a objašnjavajući deo znaka (u vidu obojene površine, simbolične ili slovno–brojčane oznake) ukazuje na vrstu ili neku drugu karakteristiku odnosnog objekta. Ovim znacima su na kartama obično prikazane veće vodene površine, površine pod šumama, voćnjacima i dr. Što je karta krupnijeg (većeg) razmara, veća je mogućnost primene tih znakova.

Linijski znaci služe za predstavljanje objekata koji se u prirodi protežu linijski, kao što su – putevi, železničke pruge, dalekovodi, naftovodi, granične linije i drugi slični objekti. Po dužini se ovi znaci prikazuju u razmeru karte, a širinom (debljinom) zauzimaju veću površinu nego što im pripada prema razmeru odnosne karte. Tačan položaj i pravac protezanja prikazanog objekta pokazuje simetrala odnosnog znaka.

Tačkasti znaci služe za prikazivanje pojedinačnih objekata koje, zbog njihovih relativno malih dimenzija, nije moguće predstaviti u razmeru odnosne karte. Ti znaci na karti ne pokazuju dimenzije prikazanih objekata, već samo njihove položaje u prirodi. Neki od tih znakova na karti su orientisani prema severu, a neki – pravcima protezanja odnosnih objekata u prirodi. Tačan položaj prikazanog objekta određen je glavnom tačkom znaka, koja se nalazi:

2. Znaci za objekte naselja

2.1. Pojedinačni objekti naselja

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
1.	a) - b)	zgrada: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
2.	a) b)	soliter: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
3.	- šk. bl. pl. d.	objekat (društveni, privredni i sl.) šk.-škola; bl.-bolnica; pl. d.-planinarski dom, i sl.
4.		napuštena zgrada; ruševina zgrade
5.	=	baraka; nastrešnica; kamp-kućica
6.	8	koliba; pojata; bačilo; katun, i sl.
7.	† †	crkva
8.	# ☰	crkva sa dva ili više tornjeva
9.	• ☰	džamija
10.	• ☰	sinagoga
11.	† †	manastir (samostan)
12.	•	kapela
13.	•	turbe

– kod znaka u vidu pravilne geometrijske slike (krug, kvadrat, pravougaonik, trougao) – u sredini odnosne slike,

– kod znaka sastavljenog od dve pravilne geometrijske slike ili geometrijske i simbolične slike (krug i trougao, krug i simbol za polumesec, trougao i simbol za krst) – u sredini donje slike,

– kod znaka u vidu duže uspravne i kraće položene crte (koja simbolično označava senku prikazanog objekta) – u tački sastava tih duži,

– kod znaka u vidu ukrštenih crta (bez osnove) – u preseku tih crta.

Topografski znaci su najčešće uređeni (razvrstani) prema grupama srodnih objekata koje prikazuju, a pojedinačni znaci u okviru grupe oblikovani su tako da imaju neki deo crteža isti ili sličan. Tako, na primer:

– grupa znakova za automobilske puteve ima istu osnovu u vidu dveju „paralelnih“ linija, a njihova klasifikacija je izvršena različitim bojama između tih linija,

– grupa znakova za železničke pruge ima osnovu u vidu deblje ili tanje linije, a da li pruga ima jedan ili više koloseka vidi se prema crticama datim preko osnovnog dela znaka,

– kod znakova za objekte koji proizvode električnu struju, prenose je ili se njome napajaju, kao dodatak osnovnom delu znaka obično se koristi simbolični znak za munju,

– za prikazivanje raznih verskih objekata primenjuju se znaci koji su u osnovi isti (krug, trougao ili pravougaonik), s tim što imaju različite dodatke koji simbolično podsećaju na objekte koje prikazuju (kod znakova za crkve – krst, za džamije – polumesec, itd.), ili

– logičnost i doslednost u oblikovanju topografskih znakova ogleda se i u primeni plave boje za hidrografiju, zelene – za rastinje, smeđe – za izohipse, itd.

Broj topografskih znakova zavisi od osnovne namene karte, njenog razmera i geografskih osobenosti teritorije koja se na karti prikazuje.

Uočavanjem navedenih osnovnih karakteristika topografskih znakova, olakšava se njihovo pojedinačno pamćenje i raspoznavanje na kartama.

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
	a)	groblje: a) prikazano vanrazmernim znakom b) prikazano u razmeru karte
	b)	hrišćansko
14.	a)	islamsko
	b)	
	a)	jevrejsko
	b)	
	a)	spomen-groblje
	b)	
15.		zamak
16.	a)	stadion ili sportsko igralište:
	b)	a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
17.	a)	tvrdava:
	b)	a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
18.	a)	razvalina:
	b)	a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte

2.2. Primeri prikaza naselja

19.		gradsko naselje
20.		blok zgrada

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
21.		grupa zgrada
22.		red zgrada

3. Znaci za privredne i javne objekte

3.1. Industrijski i energetski objekti

23.		fabrika; ciglana–prikazani u razmeru karte
24.	a) b)	fabrika manja; ciglana manja,–prikazani vanrazmernim znakom: a) sa dimnjakom b) bez dimnjaka fbr.–fabrika; tv.–tvornica; cg.–ciglana
25.	a) b)	rafinerija i druga specifična fabrička postrojenja: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
26.	a) b) 32 sil.	silos: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte (brojka označava broj baterija)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
27.		fabrička hala; skladište; hangar
28.		transportna traka za razni materijal
29.	a) - TE NE b)	termoelektrana; nuklearna elektrana a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
30.		hidroelektrana
31.		dalekovod: a) prelomni ili markantni stub b) transformator c) oznaka za vrstu materijala stubova B-beton; D-drvo; G-gvožđe d) manje razvodno postrojenje e) oznaka napona u kilovoltima f) veće razvodno postrojenje g) transformator na podzemnom dalekovodu
32.	a) b)	bušotina za eksploraciju naftе i plina: a) sa tornjem b) bez tornja
33.		rezervoar goriva N-nafta; Bz-benzin; Pl-plin
34.		plinara
35.	a) b)	plinovod (gasovod): a) nadzemni b) podzemni

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
36.	a) b)	naftovod: a) nadzemni b) podzemni
37.		rudnik (uz znak je dat naziv odgovarajuće vrste rude)
38.		napušteni rudnik
39.		majdan K-kamen; M-mermer; P-pesak; Š-šljunak
40.		strugara; pilana; žaga
41.		krečana

3.2. Ostali privredni i javni objekti

42.	a) b)	antenski stub radio-stanice, televizijske stanice ili relejne stanice: a) na TK 25 i TK 50 b) na TK 100 i TK 200 (brojka označava visinu stuba u m)
43.		meteorološka stanica
44.	a) b)	kula: a) za osmatranje b) za ostale namene

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
45.	X	vetrenjača
46.	Δ	spomenik
47.	□	spomen-ploča
48.	†	religiozni znak
49.	+	usamljeni grob
50.	-	kozolec

4. Znaci za objekte saobraćajne mreže

4.1. Železničke pruge i žičare

51.		pruga normalnog koloseka, dva koloseka (širina koloseka 1,435 m)
52.		pruga normalnog koloseka, jedan kolosek (širina koloseka 1,435 m)
53.		pruga normalnog koloseka, elektrifikovana
54.		pruga normalnog koloseka, u izgradnji
55.		pruga uzanog koloseka (brojka označava širinu koloseka u m)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
56.		pruga uzanog koloseka, u izgradnji
57.		napuštena pruga
58.		tramvajska pruga
59.		žičara; uspinjača

4.2. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja do 1980. godine
i svim izdanjima TK 25
a) na TK 25 i TK 50

60.		auto-put (11-širina jednog kolovoza; 4-širina razdelnog pojasa; 11-širina drugog kolovoza; A-asfalt)
61.		auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom (A-asfalt; 11-širina izgrađenog kolovoza)
62.		put namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila (8-širina kolovoza; A-asfalt; 9-širina planuma)
63.		put sa savremenim kolovozom (7-širina kolovoza; B-beton; 8-širina planuma)
64.		put sa kolovozom od tankog zastora asfalta (5.5-širina kolovoza; P-penetracija asfaltom; 6-širina planuma)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
65.		put sa kolovozom od tucanika ili put sa besprašnim kolovozom širine od 3 do 4 m (4 i 3,5-širina kolovoza; M-makadam; P-penetracija asfaltom; 5,5 i 6-širina planuma)
66.		bolji kolski put (krčanik)
Napomena: Na prvom izdanju TK 50, uz znak za put, nisu prikazani brojčano-slovni podaci.		

b) na TK 100

67.		auto-put
68.		put namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila (A-asfalt; 9-širina kolovoza)
69.		put sa savremenim kolovozom (A-asfalt; 8-širina kolovoza)
70.		put sa kolovozom od tucanika (makadam) (M-makadam; 4-širina kolovoza)
71.		bolji kolski put (krčanik)

c) na TK 200

72.		auto-put (A-asfalt; 2/12-broj kolovoza/širina jednog kolovoza)

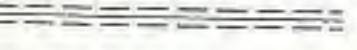
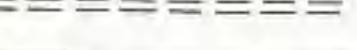
Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
73.		auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom (A-asfalt; 12-širina izgrađenog kolovoza)
74.		automobilski put isključivo za saobraćaj motornih vozila (A-asfalt; 8-širina kolovoza)
75.		put sa savremenim kolovozom (A-asfalt; B-beton; K-kocka; P-penetra- cija asfaltom; 6-širina kolovoza)
76.		put sa kolovozom od makadama (M-makadam; 4-širina kolovoza)
77.		bolji kolski put (krčanik)

4.3. putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine

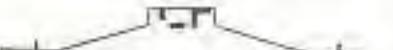
78.		auto-put (A-asfalt; 12-širina jednog kolovoza)
79.		auto-put sa razdvojenim kolovozima (strelica pokazuje smer saobraćaja)
80.		auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom (A-asfalt; 12-širina izgrađenog kolovoza)
81.		savremeni put (8-širina planuma; A-asfalt; 7-širina ko- lovoza)
82.		put sa osavremenjenim kolovozom (5-širina planuma; A-asfalt; 4-širina ko- lovoza)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
83.		put sa kolovozom od tucanika (makadam) (5-širina planuma; M-makadam; 3,5-širina kolovoza)
84.		bolji kolski put (krčanik)

4.4. putevi u izgradnji, kolski putevi i staze

85.		auto-put u izgradnji
86.		put u izgradnji
87.		napušteni put
88.		običan kolski put
89.		lošiji kolski put
90.		konjska staza
91.		pešačka staza
92.		pešačka staza-mestimično neuočljiva

4.5. Objekti na prugama i putevima

93.	a) b)	železnička stanica:
		a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
94.	a) b)	most: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
95.		most na stubovima; vijadukt
96.		most za naizmenični železnički i putni saobraćaj
97.		most za istovremeni železnički i putni saobraćaj
98.		mostovi bliski i paralelni
99.		most na plovnim objektima
Napomena:		
Na TK 25, uz znake od 94 do 99, primenjene su skraćenice za materijal konstrukcije mosta: B-beton, C-cigla, D-drvo, G-gvožđe, K-kamen; a za mostove na putevima i oznake: 30/8-nosivost u tonama / širina kolovoza na mostu.		
100.		uzani most za pešake i stoku; viseći most
101.		brvno
102.		propust na železničkoj pruzi ili putu
103.	a) b)	tunel: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
104.	a) b)	galerija: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
105.		proširenje na putu
106.		suženje na putu
107.		serpentina (tačkice označavaju krivinu koju duža vozila ne mogu savladati odjednom; crtice označavaju uspon veći od 10%)
108.		zaštitni zid (brojka označava visinu zida u m)
109.		potporni zid (brojka označava visinu zida u m)
110.	a) b)	nasip: a) veći (brojka označava visinu nasipa u m) b) manji (brojka označava visinu nasipa u m)
111.		strmi odsek (brojka označava dubinu odseka u m)
112.		pruga ili put na nasipu (brojka označava visinu nasipa u m)
113.		pruga ili put u useku (brojka označava dubinu useka u m)
114.		ukrštanje puteva i pruge u nivo (primer)
115.	a) b)	ukrštanje puteva i pruge van nivoa (primer): a) nadvožnjak (objekat iznad nivoa zemljišta) b) podvožnjak (objekat u nivou zemljišta)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
116.		prolaz puteva kroz naselje (primeri)

4.6. Objekti vazdušnog saobraćaja

117.	a) b) c)	aerodrom: a) prikazan simboličnim znakom b) prikazan znakom poletno-sletne staze i simboličnim znakom c) prikazan u razmeru karte
118.		vazduhoplovni svetionik

5. Znaci za prikaz reljefa zemljišta

5.1. Izohipse i kote

119.		ekvidistancija: 10 m na TK 25 20 m na TK 50 20 m na TK 100 100 m na TK 200

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
120.	—200—	glavna izohipsa (brojka označava nadmorsku visinu)
121.	a) —— b)	pomoćna izohipsa a) na polovini ekvidistancije b) na četvrtini ekvidistancije
122.	*211	kota tačke na zemljištu (brojka označava nadmorsku visinu tačke)
123.	)221	kota prevoja ili sedla (brojka označava nadmorsku visinu tačke)
124.	‡216 Δ260 ℓ104	kota objekta (brojka označava nadmorsku visinu podnožja kotiranog objekta)
Napomena: Nadmorske visine dominantnih vrhova date su nešto većim (uočljivijim) brojkama.		

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
128.	a) c b)	vrtača; a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
129.		vrtača, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
130.		humka, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
131.		prirodni odsek
132.		udubljenje, u ravničastom terenu, sa usećenim stranama
133.		škape, mrežaste
134.		škape, rebraste
Napomena: Zatvorena kraška udubljenja prikazana su, na TK 50 i TK 100, još i svetlim tonom sive boje.		

5.2. Detalji u reljefu zemljišta

125.		pregib zemljišta, uočljivo blag, koji se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
126.		udolje sa uočljivim pregibima, koje se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
127.		padnice na izohipsi (označavaju smer nagiba reljefa zemljišta)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
135.		jaruga; vododerina: a) veća b) manja (brojevi označavaju dubinu u m)
136.		stenoviti slojevi: a) horizontalni b) kosi c) vertikalni
137.		osip, šljunkoviti ili zemljani, sa točilom
138.		stenoviti odsek

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
139.		stenoviti greben
140.		stene; plazine; lednici
141.		usamljena stena prikazana vanrazmernim znakom

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
142.		prevoj
143.	a) b)	pećina; a) sa vodom b) bez vode
144.		jama; bezdan
145.		suvi rov
146.	a) b) c)	površinski kop: a) zasek b) otkop c) iskop (brojke označavaju dubinu u m)
147.	a) b)	deponija otpadnog materijala: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
148.		gomila kamenja; kamena humka
149.		terasa u kraškim i jako erozivnim predelima

6. Znaci za vode kopna i hidrotehničke objekte

6.1. Vodotoci i stajaće vode

150.		reka širine preko: (obalne linije prikazane su u razmeru karte) 10 m (na TK 25) 25 m (na TK 50) 50 m (na TK 100) 100 m (na TK 200)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
151.		reka širine: od 5 do 10 m (na TK 25) od 10 do 25 m (na TK 50) od 20 do 50 m (na TK 100) od 40 do 100 m (na TK 200) (obalne linije prikazane su na konstantnom rastojanju kao vanrazmerni znak)
152.		reka širine do: 5 m (na TK 25) 10 m (na TK 50) 20 m (na TK 100) 40 m (na TK 200)
153.		kanal širine preko: 10 m (na TK 25) 25 m (na TK 50) 50 m (na TK 100) 100 m (na TK 200) (obalne linije prikazane su u razmeru karte)
154.		kanal širine: od 5 do 10 m (na TK 25) od 10 do 25 m (na TK 50) od 20 do 50 m (na TK 100) od 40 do 100 m (na TK 200) (obalne linije prikazane su na konstantnom rastojanju kao vanrazmerni znak)
155.		kanal širine do: 5 m (na TK 25) 10 m (na TK 50) 20 m (na TK 100) 40 m (na TK 200)
156.		reka ili kanal, povremeno bez vode, širine preko: 5 m (na TK 25) 10 m (na TK 50) 20 m (na TK 100) 40 m (na TK 200)
157.		reka, potok, kanal ili jaz, povremeno bez vode, širine do: 5 m (na TK 25) 10 m (na TK 50) 20 m (na TK 100) 40 m (na TK 200)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
158.		ponornica
159.		kanal u useku (brojka označava dubinu useka u m)
160.		kanal sa betoniranim usekom ili zaštitom od betonskih ili kamenih ploča (brojka označava dubinu useka u m)
161.		kanal podzemnog sistema za navodnjavanje
162.		kanal betonski, na zemljištu ili na nosačima do 1,5 m visine
163.		akvadukt
164.		kanal sa većim nasipima (brojke označavaju: 6-dubina useka od vrha nasipa do dna kanala; 4-visina nasipa u m)
165.		kanal sa manjim nasipima (brojke označavaju: 3-dubina useka od vrha nasipa do dna kanala; 2-visina nasipa u m)
166.		kanal ili jaz na nasipu (brojka označava visinu nasipa u m)
167.		sifon; prolaz kanala i drugih vodotoka ispod puta, pruge i drugih objekata
168.		jezero, bara ili lokva: a) manje površine b) veće površine

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
169.		ribnjak sa nasipima i ustavom
6.2. Obale vodotoka i stajačih voda		
170.		obala: a) određena b) neodređena
171.		obala peskovita
172.		obala stenovita
173.		obala vertikalno usečena: a) uz sam tok b) udaljena od toka
174.		potkapina
175.		obala osigurana: a) kamenom ili betonom b) drvetom
176.		kej
177.		strme obale potoka u brdovitom ili planinskom zemljištu (brojka označava dubinu obale u m)
178.		strme obale potoka u ravničastom zemljištu (brojka označava dubinu obale u m)

6.3. Objekti i detalji na vodotocima

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
179.		pričvanište sa mostom za pristajanje brodova
180.		skela motorna (trajekt) sa mostom za pristajanje
181.		skela za prevoz vozila
182.		skela za prevoz stoke i ljudi
183.		skela za prevoz ljudi
		gaz (brojka označava dubinu gaza u m, a slova vrstu dna: K-kamenito, P-peskovito, B-blatnjavo)
184.		brana betonska ili kamenita, u razmeru karte
185.		brana betonska ili kamenita sa prelazom za vozila, u razmeru karte
186.		brana zemljana, u razmeru karte
187.		brana zemljana sa prelazom za vozila, u razmeru karte
188.		brana prikazana vanrazmernim znakom
189.		brana prikazana vanrazmernim znakom

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
190.		brana od naslaganog ili nabacanog kamena, pruća ili drveća
191.		ustava: a) drvena b) betonska, kamenita ili metalna
192.		vodopad: a) na većoj reci b) na manjoj reci
193.		kaskada: a) na reci čiji je tok prikazan sa dve linije b) na reci ili potoku čiji je tok prikazan sa jednom linijom
194.		plovnost za veće brodove
195.		plovnost za manje brodove: a) u oba smera b) samo u jednom smeru
196.		plovnost za splavove
197.		ledobran kod mosta
198.		odbijač vode: a) betonski ili kameni b) drveni
199.		vodenica
200.		vodenica na čamcima

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
201.		kilometarska oznaka na obali reke (brojka označava broj kilometarske oznake)
202.		ostrvo
203.		sprud
204.		smer toka

6.4. Objekti za vodu

205.		izvor veće izdašnosti
206.		izvor manje izdašnosti
207.		česma veće izdašnosti
208.		česma manje izdašnosti
209.		bunar
210.		bunar sa đermom
211.		bunar arteski
212.		cisterna u kojoj stalno ima vode

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
213.		cisterna u kojoj povremeno ima vode
214.		rezervoar vode u vidu kule
215.		bazen za vodu
216.		crpka za vodu
217.		dolap
218.		vodovod
219.		rezervoar vodovoda
220.		tunel za vodu; pokriveni kanal
221.		cev za vodu, nadzemna

7. Znaci za pomorski i podmorski sadržaj

7.1. Vrste obale i priobalnog dna

222.	a) b)	obalna linija mra: a) odredena b) neodređena
223.		obala peskovita
224.		obala kamenita ili šljunkovita

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
225.		obala grebenasta
226.		obala strma
227.		obala klisurasta
228.		obala nepodesna za pristajanje, koso građena
229.		dno suvo za vreme oseke, muljevito
230.		dno suvo za vreme oseke, peskovito
231.		dno suvo za vreme oseke, šljunkovito
232.		dno suvo za vreme oseke, kamenito

7.2. Dubine i izobate

233.		dubine mora (brojke označavaju dubinu mora u odnosu na hidrografsku nulu)
234.		izobata za dubine 2 m
235.		izobata za dubine 5 m
236.		izobata za dubine 10 m
237.		izobata za dubine 20 m

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
238.		izobata za dubine 50 m
239.		izobata za dubine 100 m

7.3. Opasnosti za plovidbu

240.		hrid: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
241.		greben u nivou hidrografske nule
242.		greben koji se za vreme oseke pojavljuje iz mora
243.		greben stalno uronjen manje od 2 m ispod hidrografske nule
244.		greben stalno uronjen više od 2 m ispod hidrografske nule (brojka označava dubinu do grebena u m)
245.		granica podvodnih opasnosti
246.		podrtina delimično iznad mora
247.		podrtina pod morem, opasna
248.		podrtina iznad koje je dubina poznata (brojka označava dubinu do podrtine, a Wk je oznaka za podrtinu – Wreck)

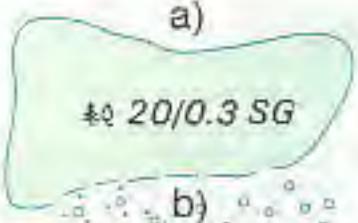
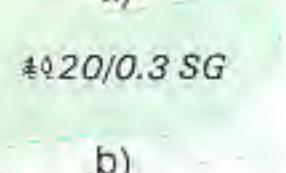
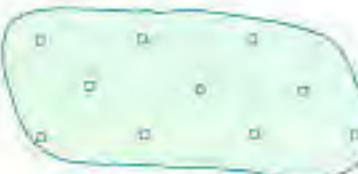
7.4. Ostali pomorski i priobalni sadržaj

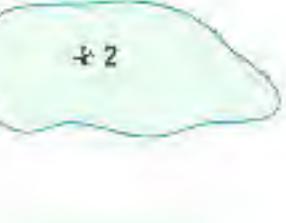
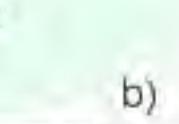
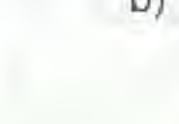
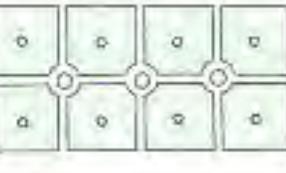
Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
249.		pričvanište; pristan
250.		lukobran
251.		gat: a) čvrsto građen b) od naslaganog kamenja c) od nabacanog kamenja d) drveni e) prikazan vanrazmernim znakom
252.		bitva: a) u vodi b) na kopnu
253.		svetionik; svetlo
254.		hidrant
255.		oznake, zidane
256.		oznake usaćene
257.		stup; kolac; motka; letva
258.		plutače, označne
259.		plutače za vez
260.		plutače, svetleće
261.		sidrište za velike brodove

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
		sidrište za male brodove
263.		sidrenje zabranjeno
264.		kablovska kućica
265.		podvodni kabel (TT-telegrafsko-telefonski; el -električni)
266.		vlaka (navoz) na tračnice
267.		trajekt za železnička vozila sa mostom za pristajanje
268.		trajekt za motorna vozila sa mostom za pristajanje
269.		dok, suvi
270.		most okretni: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
271.		granica zabranjenog područja, odnosno granica plovidbe
		kanal bagerovani; put plovidbeni
273.		solana

8. Znaci za rastinje i vrste tla

8.1. Rastinje

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
274.	 	šuma: a) određena granica b) neodređena granica –lisnata, –igličasta, –mešovita (samo na TK 25: G-gusta, R-retka, SG-srednje gusta šuma, Š-šikara, 20/0,3-srednja visina drveća/srednja debljina stabla)
275.	 	šuma sa prosekama
276.	 	pošumljene površine pod mladim sadnicama do 1,5 m visine
277.	 	plantaža topola

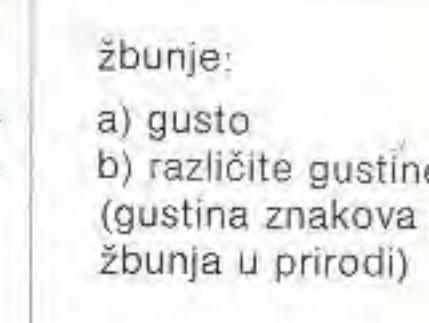
Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
278.	 	teško prohodno bodljikavo žbunje; makija; prnar (podatak o srednjoj visini žbunja samo na TK 25)
279.		šuma prikazana vanrazmernim znakom
280.		uzani šumski zaštitni pojas
281.	 	žbunje gusto: a) određena granica b) neodređena granica (brojka označava srednju visinu žbunja u m)
282.	 	žbunje različite gustine: a) sa određenom granicom b) bez određene granice
283.		park

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
284.		voćnjak
285.		vinograd
286.		vinograd sa ogradama od naslaganog kamena i terasama (primorski tip)
287.		vinograd plantažni
288.		hmeljište
289.		pirinčano polje
290.		livada, pašnjak, utrina
291.		drvo

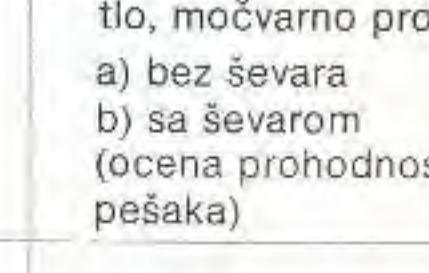
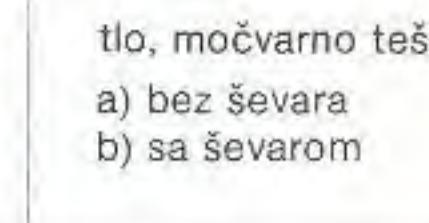
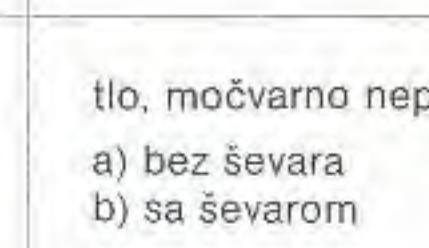
Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
292.	a) b)	drvo usamljeno i uočljivo: a) lisnato b) igličasto
293.		drveće, grupa
294.		drveće, red
295.	a) b)	drveće pored puta: a) pojedinačno b) drvored

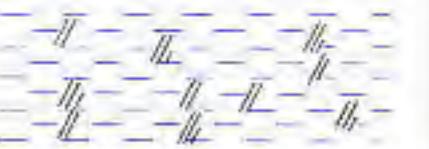
8.2. Izmene znakova za rastinje na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine.

296.		šuma
297.		šuma sa prosekama
298.		teško prohodno bodljikavo žbunje; makija; prnar
299.		rasadnik; mlade sadnice

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
300.	a) b) 	žbunje: a) gusto b) različite gustine (gustina znakova prilagođena je gustini žbunja u prirodi)

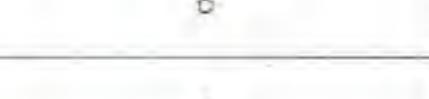
8.3. Vrste tla

301.	a) b) 	tlo, močvarno prohodno a) bez ševara b) sa ševarom (ocena prohodnosti odnosi se na kretanje pešaka)
302.	a) b) 	tlo, močvarno teško prohodno a) bez ševara b) sa ševarom
303.	a) b) 	tlo, močvarno neprohodno a) bez ševara b) sa ševarom
304.		tlo, periodično plavljenio
305.		tlo, kamenito

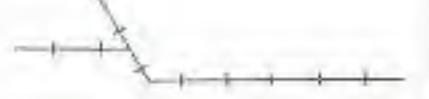
Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
306.		tresetište

9. Znaci za granice, granične objekte i ograde

9.1. Granice i granični objekti

307.		granica državna
308.		karaula granična
309.		stub granični
310.		tabla granična
311.		granična oznaka u vidu krsta na steni ili na ploči

9.2. Ograde

312.		ograda zidana ili od naslaganog kamenja
313.		ograda žičana
314.		plot; vrljika; daščana ograda; jasno uočljiva granica na ivicama naselja i drugih objekata
315.		ograda živa; živica

10. Znaci za geodetske tačke

10.1. Trigonometrijske i nivelmanske tačke

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
316.	△ 769 △ 1049	trigonometrijska tačka (brojka označava nadmorsku visinu. Na dominantnim vrhovima date su nešto veće brojke)
317.	□ 692.5	nivelmanska tačka; reper (broj označava nadmorsku visinu repera)

10.2. Objekti kao trigonometrijske tačke

318.	† 793	crkva kao trigonometrijska tačka
319.	✓ 712	džamija kao trigonometrijska tačka
320.	● 692	sinagoga kao trigonometrijska tačka
321.	‡ 801	manastir kao trigonometrijska tačka
322.	▲ 1192 ○ 991	telekomunikacioni stubovi kao trigonometrijske tačke
323.	■ 662	meteorološka stanica kao trigonometrijska tačka
324.	▲ 1040	granični stub kao trigonometrijska tačka
325.	△ 779	spomenik kao trigonometrijska tačka
326.	▲ 319	fabrički dimnjak kao trigonometrijska tačka
327.	▲ 671	kilometarska oznaka-tabla na obali reke kao trigonometrijska tačka

II – VRSTE I VELIČINE SLOVA ZA NAZIVE

1. Opšte o geografskim nazivima i njihovom ispisivanju na kartama

Geografski nazivi su vlastiti nazivi (imena) geografskih objekata na površini Zemlje. Služe za prepoznavanje tih objekata i za geografsku orientaciju na zemljisu, odnosno geografskoj karti. Na topografskim kartama nazivima se opisuju naselja (gradovi, sela, zaseoci, usamljena domaćinstva i pojedinačni izgrađeni objekti), vode kopna i mora (reke, kanali, jezera, potoci, izvori, bunari, česme, morski zalivi i uvale), zemljишni oblici (planine, doline, jaruge, vrhovi, klisure, pećine, jame i sl.), oblasti, polja, predeli, ostrva, hridi i drugi geografski objekti.

Na topografskim kartama, izdanja Vojnogeografskog instituta, geografski nazivi su ispisani prema narodnim, a ne književnim oblicima, i na jeziku i pravopisu jezičkog područja naroda kome nazvani objekti teritorijalno pripadaju, koristeći latinično pismo. Ukoliko jedan geografski objekat ima više naziva, u istom ili različitim jezicima, na karti je, po pravilu, isписан samo jedan naziv, i to onaj koji se najčešće koristi u govoru mesnog stanovništva, izuzev kod objekata sa dvojezičnim nazivima.

Geografski nazivi na stranim teritorijama se, po pravilu, preuzimaju u izvornim oblicima. U tom slučaju se ispisuju po pravilima praktične transkripcije, tj. prema njihovom izgovoru. Ukoliko za geografski objekat postoji odomaćeni naziv, on se ispisuje bilo sam, bilo u zagradi iza njegovog izgovornog oblika. Na područjima Italije, Austrije i Grčke, na kojima žive pripadnici naših naroda, koristi se načelo dvojezičnog ispisivanja naziva.

Radi lakšeg određivanja vrste objekata koji se nazivima opisuju, kao i njihovih dimenzija, nazivi se na karti međusobno razlikuju prema vrstama i veličinama slova i njihovo boji. Pri tome su nazivi većih geografskih objekata ispisani većim slovima, i obrnuto. Svi nazivi za vode kopna i mora štampani su u plavoj boji.

U načelu, nazivi su na topografskim kartama ispisani zbijeno i paralelno sa severnom, odnosno južnom stranom okvira lista, dok su u nekim slučajevima ispisani povijeno ili razvučeno (špcionirano), prilagođavajući se prostiranju objekata koje opisuju.

2. Nazivi naselja i pojedinačnih objekata

2.1. Nazivi na TK 25

Naselje	Veličina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i veličina slova za naziv-primer
Grad	Preko 25 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 10 000 do 25 000 stanovnika	PETROVAC
	Do 10 000 stanovnika	BAJINA BAŠTA
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Lepoglava
	Od 1 000 do 2 000 stanovnika	Ratkovec
	Od 100 do 1 000 stanovnika	Kostrčani
Malo selo, zaselak	Do 100 stanovnika	Rosići
Pojedinačni objekti	-	Partizanska bolnica Meteorološka stanica

2.2. Nazivi na TK 50

Naselje	Veličina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i veličina slova za naziv – primer
Grad	Preko 100 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 50 000 do 100 000 stanovnika	OSIJEK
	Od 10 000 do 50 000 stanovnika	TUZLA
	Do 10 000 stanovnika	CRIKVENICA
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Lekneno
	Od 1 000 do 2 000 stanovnika	Muričevac
	Do 1 000 stanovnika	Baška Dragā
Malo selo, zaselak	-	Pavlovići
Pojedinačni objekti	-	Pivski manastir

2.3. Nazivi na TK 100

Naselje	Veličina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i veličina slova za naziv – primer
Grad	Preko 100 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 50 000 do 100 000 stanovnika	OSIJEK
	Od 20 000 do 50 000 stanovnika	TUZLA
	Do 20 000 stanovnika	KOSTANJEVICA
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Moste
	Od 1 000 do 2 000 stanovnika	Platani
	Do 1 000 stanovnika	Drenjak
Malo selo, zaselak	-	<i>Mujica Rećine</i>
Pojedinačni objekti	-	<i>Ž. st. Ivšo Arson</i>

2.4. Nazivi na TK 200

Naselje	Veličina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i veličina slova za naziv–primer
Grad	Preko 100 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 50 000 do 100 000 stanovnika	OSIJEK
	Od 10 000 do 50 000 stanovnika	VARAŽDIN
	Do 10 000 stanovnika	KOTOR ↗
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Begaljica
	Od 500 do 2 000 stanovnika	Prača
	Do 500 stanovnika	Kozlovac
Malo selo, zaselak	–	Bresje
Pojedinačni objekti	–	Sanatorijum

3. Nazivi za vode kopna i mora

Vode	Vrsta i veličina slova za naziv–primer
More	JADRANSKO MORE
Reka na udaljenosti od izvora preko 500 km i veći morski zaliv	DUNAV RIJEČKI ZALIV
Reka na udaljenosti od izvora 300 do 500 km, morski kanal ili zaliv	DRINA PAŠKI ZALIV
Reka na udaljenosti od izvora 100 do 300 km i jezero	UNA CRNO JEZERO
Reka na udaljenosti od izvora 50 do 100 km i manji morski zaliv	TARA ZALIV RAŠA
Reka na udaljenosti od izvora do 50 km, veća močvara ili kanal	Sava Dolinka DUGI KANAL
Potok i reka u izvorišnom delu, manji kanal i manja morska uvala	Spreča MALI KANAL <i>U. Podbare</i>
Izvor, bunar, česma, sušica	<i>Vrelo Bosne</i> <i>Jankov izvor</i>

4. Nazivi zemljjišnih oblika

Zemljjišni oblik	Vrsta i veličina slova za naziv – primer
	<i>Dinara</i>
	<i>Prokletije</i>
	<i>Bjelašnica</i>
Planinski venac, planina, prevoj, dolina, klisura, jaruga, greben, kosa i vrh	<i>Pohorje</i>
	<i>Planinica</i>
	<i>Mala Kapela</i>
	<i>Bijelo brdo</i>
Vrh, sedlo, stena, pećina i jama	<i>Golema greda</i>
	<i>Gola greda</i>

5. Nazivi oblasti, polja i predela

Područje	Vrsta i veličina slova za naziv – primer
	<i>Zagorje</i> BANAT
Pokrajina, oblast i polje	<i>Moslavina</i> DOBRIČ
	<i>Semberija</i> Drenica
	<i>Pešter</i> Perucica
	<i>Konavli</i> Bukovica
Predeo i potes	<i>Hrastovac</i> Takovo
	<i>Hrasno</i> Somovac
	<i>Krčevine</i> Mokra livada

6. Nazivi ostrva, hridi i grebena

Geografski objekti voda	Vrste i veličine slova za naziv-primer
Veće ostrvo	KRK BRAČ
	O. CRES
Ostrvo	O. MLJET LOŠINJ
	O. PALAGRUŽA LASTOVO
Malo ostrvo, hrid, greben i morski pličak	O. MOLAT O. ŽAKAN
	Hr. GALIJA PR. VILA

III – SKRAĆENICE NA TOPOGRAFSKIM KARTAMA

1. Skraćenice i njihova primena na kartama

Na topografskim i drugim kartama praktikuje se skraćivanje često ponavljanih reči u nazivima i natpisima, i to zbog toga:

- da se što bolje ekonomije prostorom i izbegne nepotrebno pokrivanje znatnog i važnog dela topografskog sadržaja, i

- da se sa manjim brojem slova, u nazivima i natpisima, pruži što veći i raznovrsniji broj informacija korisnicima.

Na kartama su korišćene samo one skraćenice koje su odredene u priručniku „Topografski znaci“. On sadrži skraćenice naših reči i reči iz jezika susednih zemalja: italijanskih, nemačkih, mađarskih, rumunskih, bugarskih, grčkih i albanskih.

Skraćenice naših reči prate puni tekstovi skraćenih reči, dok su kod skraćenica stranih reči, osim njihovog prevodnog značenja, dati i njihovi izgovorni oblici u srpskohrvatskoj fonetici i izvorni oblici njihovog pisanja. To pruža dodatnu mogućnost korišćenja topografskih karata izdanja dotičnih zemalja.

Skraćivanje naših reči izvršeno je, u načelu, prema pravopisnim pravilima srpskohrvatskog jezika, ali su neke, kao tradicionalne, zadržane iako odstupaju od navedenih normi.

Na stranim teritorijama, gde su, inače, korišćene skraćenice odnosnih jezika, za neke samostalne objekte (ž. st. – železnička stanica, tv. – tvornica, š. k. – šumareva kuća) korišćene su i naše skraćenice.

2. Skraćenice za reči naroda Jugoslavije

b.	bara	HE	hidroelektra(r)na
bač.	bački-a-o	hmk.	humka
ban.	banatski-a-o	hr.	hrid
b. č.	bencinska črpalka	hrv.	hrvatski-a-o
bg	br(ij)eg	ht.	hotel
bl.	bolnica	ind.	industrija, industrijski-a-o
bos.	bosanski-a-o	ist.	istočni-a-o
br.	brdo	izv.	izvor, izvir
b. st.	benzinska stanica	j.	jama
car.	carin(arnic)a	jez.	jezero
cg.	ciglana	juž.	južni-a-o
cr.	crn-i-a-o	k.	kosa
crg.	crnogorski-a-o	kar.	karaula, karavla
crp. st.	crpna stanica	KK	kmetijski kombinat
crv.	crven-i-a-o	kl.	klisura
č.	čuka	klb.	koliba
č. p.	črpalna postaja	kld.	kladenac, kladenec
čs.	česma, češma	kmn	kamen
d.	donji-a-e, dolni-a-o, dolnji-a-e	knl	kanal
DK	drvni kombinat	kos.	kosovski-a-o
dln.	dolenji-a-e	koš.	košara
dol.	dolina	KZ	kmetijska zadruga
ek.	ekonomija	l.	luka
ez.	ezero	LK	lesni kombinat, lesno podjetje
fbr.	fabrika	l. k.	lovačka kuća, lovska koča, lovdžiska kukja
g.	gornji-a-e, gorni-a-o	m.	mal-i-a-o
GG	gozdno gospodarstvo	mah.	ma(ha)la, maala
g. k.	gozdarska koča	mak.	makedonski-a-o
gl.	glava	man.	manastir
glav.	glavica	mjr	majur
gm.	gomila	ml.	mlin
gol.	golem-i-a-o	mt.	motel
gr.	greben	n.	nov-i-a-o
grd.	gradina	NE	nuklearna elektra(r)na
grn.	gorenji-a-e	o.	ostrov, otok
hcg.	hercegovački-a-o	od.	odaja
		op.	opekarna

p.	potok	št	šent
peć.	pećina	TE	termoelektra(r)na
PK	poljoprivredni kombinat	TK	tekstilni kombinat
pl.	planina	tur.	turski-a-o
pl. d.	planin(ar)ski dom	tv.	tvornica, tovarna
plič.	pličina (na moru)	u.	uvala
plš.	planšarija	v.	veliki-a-o
pol.	poluostrvo, poluotok	vdn.	vodenica
pr.	pr(ij)evoj	vgd	vinograd
pst.	pustara	vis.	visok-i-a-o
r.	r(ij)eka	z.	zaliv
sam.	samostan	zap.	zapadni-a-o
SD	servisna delavnica	ZD	zadružni dom
sd.	sedlo	zg.	zgornji-a-e
sev.	s(j)everni-a-o	ZS	zemjodelsko stopanstvo
sil.	silos	ZZ	zemljoradnička zadruga, zemljodelska zadruga
slav.	slavonski-a-o	žg.	žaga
slov.	slovenski-a-o	ž. p.	železniška postaja
slš, slši	salaš, salaši	ž. st.	žel(j)eznička stanica
snt.	sanatorij(um)		
sp.	spodnji-a-e		
SR	servisna radionica, servisna rabotilnica		
sr.	sredn(j)i-a-e		
srem.	sremski-a-o		
srp.	srpski-a-o		
st.	star-i-a-o	k	kamen
std.	stadion	kor	koral(j)
stn.	st(ij)ena	m	mulj
str.	strana	p	p(ij)esak
strug.	strugar(nic)a, pilana	š	šljunak
sv.	sveti-a-o	šk	školjke
ŠG	šumsko gazdinstvo	t	trava
šk.	š(k)ola		
š. k.	šumareva kuća, lugarnica		
šp.	špilja		
ŠS	šumsko stopanstvo		

↗

Skraćenice za vrstu morskog dna

3. Skraćenice italijanskih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
Bsk.	Bosko	Bosco	šuma
Č.	Čima	Cima	vrh
d. Sp.	di Sopra	di Sopra	gornji
d. St.	di Sotto	di Sotto	
F.	Fjume	Fiume	reka
Ftn.	Fontana	Fontana	česma, vodoskok
Gr.	Grande	Grande	veliki
I.	Izola	Isola	ostrovo
Inf.	Inferiore	Inferiore	donji
K.	Kapo	Capo	glava, rt
Kap.	Kapana	Capanna	koliba
Kl.	Kole	Colle	brežuljak, humka
Kn.	Kanale	Canale	kanal, prokop
Kor.	Korno	Corno	vrh, rog
L.	Lago	Lago	jezero
Lag.	Laguna	Laguna	laguna
Mađ.	Mađore	Maggiore	veliki
Min.	Minore	Minore	mali
Mlg.	Malga	Malga	planinsko sklonište
Mt.	Monte	Monte	planina, brdo
Mc.	Meco	Mezzo	srednji
N.	N(u)ovo	N(u)ovo	novi
P.	Paso	Passo	prevoj, prelaz
Pik.	Pikolo	Piccolo	mali
Pt.	Punta	Punta	rt, vrh, šiljak
R.	Ri(v)o	Ri(v)o	potok
S.	Selva	Selva	šuma
Sn	San	San	sveti
Sup.	Superiore	Superiore	gornji
Vi.	Vale, Valone	Valle, Vallone	dolina, zaliv

4. Skraćenice nemačkih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
A.	Alm	Alm	planinski pašnjak
Anšt.	Anſtalt	Anſtalt	zavod
B.	Bah	Bach	potok
Bg	Berg	Berg	brdo
Bgv.	Bergwerk	Bergwerk	rudnik
Br.	Brunen	Brunnen	bunar
Fd	Feld	Feld	polje
Fl.	Flus	Fluss	reka
Gb.	Gebirge	Gebirge	planina
Gl.	Gleſcher	Gletscher	lednik
Gr.	Gros	Gross	veliki
Grb.	Graben	Graben	udolje, jaruga
H.	Hele	Höhle	pećina, jama
Hr.	Horn	Horn	čuka
Ht.	Hite	Hütte	koliba
Htr.	Hinter	Hinter	zadnji
I.	Inzel	Insel	ostrovo
Kg.	Kogel	Kogel	vrh, čuka
Kl.	Klajn	Klein	mali
Kn.	Kanal	Kanal	kanal, prokop
Kp.	Kope	Koppe	vrh, čuvik
Kv.	Kvele	Quelle	izvor
Mit.	Mitel	Mittel	srednji
Ml.	Mile	Mühle	mlin
Nd.	Nider	Nieder	donji
Ob.	Ober	Ober	gornji
Sn.	Sankt	Sankt	sveti
Šp.	Špice	Spitze	vrh, šiljak
Št.	Štajn	Stein	kamen, stena
T.	Tajh	Teich	bara
Unt.	Unter	Unter	donji
Vd	Vald	Wald	šuma
Vhs	Virtshaus	Wirtshaus	mehana, krčma

5. Skraćenice mađarskih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
Al.	Alšo	alsó	donji
Ar.	Arok	árok	jarak, rov
B.	Berc	bérc	glavica, vrh
Bp.	Borpince	borpincé	vinarski podrum, vinarija
Bš.	Belše	belső	unutrašnji
Č.	Čuč	csúcs	čuka, vrh
Čd.	Čarda	csárda	mehana, krčma
Čtn.	Čatorna	csatorna	kanal, prokop
D.	Domb	domb	brežuljak, breg
E.	Erde	erdő	šuma
F.	Felše	felső	gornji
Fl.	Foljo	folyó	reka
Fš	Foraš	forrás	izvor
H.	Hed	hegy	brdo, planina
Hal.	Halom	halom	humka
Hš.	Hedšeg	hegység	gorje, gora
K.	Kiš	kis	mali
Kh.	Kunjho	kunyhó	koliba
Kp.	Kezep	közép	srednji
Kš.	Kilše	külső	spoljni
Mjr	Major	major	salaš, majur
Ml.	Malom	malom	mlin
Mz.	Meze	mező	polje, livada
N.	Nad	nagy	veliki
P.	Patak	patak	potok
Ps.	Pusta	puszta	pustara
Sig.	Síget	sziget	ostrovo
Sŋ.	Sent	szent	sveti
T.	Tete	tető	krov, glava
Tp	Telep	telep	naselje, kolonija
Vđ	Veld	völgy	dolina

6. Skraćenice rumunskih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
B.	Balta	baltă	bara, močvara, rit
Č.	Čo(a)ka	cio(a)că	čuka, humka
D.	Deal-u-ul	deal-u-ul	brdo, brežuljak
Ftn.	Fantana	fântâna	bunar, česma
Izv.	Izvor-u-ul	izvor-u-ul	izvor, vrelo
K.	Kamp-u-ul	cîmp-u-ul	polje, ravnica
Kr.	Kraku	cracu	kosa, odvojak
Kul.	Kulme-a	culme-a	brdo, vrh, sleme
L.	Lak-u-ul	lac-u-ul	jezero
M.	Mina	mină	rudnik, majdan
Mg.	Magura	măgură	brežuljak, humka
Mk.	Mik-a	mic-ă	mali-a
Mn.	Manastire-a	mânăstire-a	manastir
Mr.	Mare	mare	veliki
Mt.	Munte	monte	planina
Mv.	Movila	movilă	brežuljak, humka
N.	Nou-a	nouă	nov-a
O.	Ostrov	ostrov	ostrovo
Og.	Ogaš	ogaş	dolinica, dolac
Pad.	Padure-a	pădure-a	šuma
Par.	Parau-l	pîrîu-l	potok
Ptr.	Pjatra	piatră	kamen, stena
R.	Rau-l	rîu-l	reka
Sf.	Sfant-u-a	sfînt-u-ă	sveti-a
Sl.	Silva	silva	šuma
Sn.	San-ta	sîn-ta	sveti-a
T.	Tilva	tilva	breg
V.	Vale-a	vale-a	dolina
Vf.	Vrf-u-ul	vrîf-u-ul	vrh
Vk.	Veki-e-a-ju	vechi-e-a-u	stari-a

7. Skraćenice bugarskih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
B.	Bara	бара	bara
Br.	Brdo	бърдо	brdo
Č.	Čuka	чука	čuka
Čfl.	Čiflik	чифлик	čiflik
Čš.	Češma	чешма	česma
D.	Dolen, Dolni-a-o	долен, долни-а-о	donji-a-e
Ez.	Ezero	езеро	jezero
G.	Goren, Gorni-a-o	горен, горни-а-о	gornji-a-e
Gl.	Glava	глава	glava
Gol.	Goljam-a-o	голям-а-о	veliki-a-o
Gr.	Gara	гара	železnička stanica
H.	Hiža	хижа	planinarska kuća-dom
Jaz.	Jazovir	јазовир	veštačko jezero, vodojaža
Kld.	Kladeneč	кладенец	izvor, bunar
Km.	Kamk	камък	kamen, stenjak
M.	Mina	мина	rudnik
Mah.	Mahala	махала	mahala, zaselak
Man.	Manastir	манастир	manastir
Mk.	Malk-a-o	малък, малка-о	mali-a-o
Mog.	Mogila	могила	humka
N.	Novi-a-o	нови-а-о	novi-a-o
O.	Ostrov	остров	ostrovo
P.	Prohod	проход	prolaz, tesnac, prevoj
Pl.	Planina	планина	planina
Pš.	Peštera	пещера	pećina, jama
R.	Reka	река	reka
S.	Star-i-a-o	стар-и-а-о	stari-a-o
Spk.	Spirka	спирка	železnička postaja
Sr.	Sredni-a-o	средни-а-о	srednji-a-e
St.	Star	стар	stari
Sv.	Sveti-a-o	свети-а-о	sveti-a-o
V.	Vrh	връх	vrh

8. Skraćenice grčkih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
A.	Ano	ανω	gornji
Aj.	Ajos	αγιος	sveti
Ak.	Akra	ακρα	rt, vrh
		Ακρωτηριον	
D.	Dioriks	διωρυξ	kanal, prokop
Er.	Eripi	ερειπι	ruševina, (selište, gradište)
Hor.	Horio(n)	χωριο(ν)	selo
K.	Kato	κατω	donji
Klp.	Kolpos	κολπος	zaliv
Klv.	Kalivi	καλυβι	koliba
L., Lj.	Limni, Ljimni	λιμνη	jezero
Met.	Metohi	μετοχι	manastirske imanje
Mg.	Mega(lo)s	μεγα(λο)ς	veliki
Mk.	Mikros	μικρος	mali
N.	Neos	νεος	novi
Ns.	Nisos	νησος	ostrovo
Or.	Oros	ορος	planina
Pal.	Paleos	παλαιος	stari
Pr.	Profitis	προφητης	prorok
Pt.	Potamos	ποταμος	reka
R.	Rema	ρεμα	reka sa usećenom obalom
Sin.	Sinikizmos	συνοικισμος	naselje, predgrade
Sk.	Skala	σκαλα	pristanište
Stn.	Stenopos	στενωπος	tesnac, prolaz
Vn.	Vuno	βουνο	planina, brdo, breg
Vr.	Vrisci	βρυση	izvor

9. Skraćenice albanskih reči

Skra- ćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
Br.	Breg(u)	breg(u)	breg, brežuljak, obala
Ć.	Ćaf (a)	qafë(a)	prevoj, sedlo, prelaz
F.	Fuš(a)	fushë(a)	polje, ravnica
Gp.	Grop(a)	gropë(a)	jama, jaruga
Gr	Gur(i)	gur(i)	kamen, stena
Kat.	Katund(i)	katund(i)	selo
Kn.	Knet(a)	kënetë(a)	bara, močvara
Kd.	Koder, Kodra	kodër, kodra	breg, brdo
Kr.	Krua, Kroj	krua, kroi	izvor
Lj.	Ljíčen(i)	liqen(i)	jezero
Ljg.	Ljug(u)	lug(u)	do(l)
	Ljugin(a)	luginë(a)	dolina
Ljm.	Ljum(i)	lumë(i)	reka
M.	Malj(i)	mal(i)	planina, gora
Mj.	Maj(a)	majë(a)	vrh
P.	Prosk(a)	prroskë(a)	potočić
	Prua, Proj	përrua, përroi	potok
Pl.	Pil(i)	pyll(i)	šuma, gora
Pošt.	i Poštēm	i poshtëm	donji
	i Pošter	i poshtër	
S.	Suk(a)	sukë(a)	čuka, humka
Sip.	i Siperm	i sipërm	gornji
St.	Stan(i)	stan(i)	koliba, bačilo
Šn	Šen	shën	sveti
Šp.	Š(t)pi(ja)	sh(të)pi(a)	kuća, dom
U.	Ur(a)	urë(a)	most
V.	i Vogelj	i vogël	mali

IV – ABECEDNI REGISTAR

Redni broj
znaka

aerodrom	117
akvadukt	163
antenski stub	42
automobilski put isključivo za saobraćaj motornih vozila	74
auto-put	60,67,72,78
auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom	61,73,80
auto-put sa razdvojenim kolovozima	79
auto-put u izgradnji	85
bačilo	6
bara	168
baraka	5
bazen za vodu	215
bezdan	144
bitva	252
blok zgrada	20
bolji kolski put (krčanik)	66,71,77,84
brana, betonska ili kamena	185
brana, betonska ili kamena sa prelazom za vozila	186
brana od naslaganog ili nabacanog kamenja, pruća ili drveća	190
brana prikazana vanrazmernim znakom	189
brana, zemljana	187
brana, zemljana sa prelazom za vozila	188
brvno	101
bunar	209
bunar arteski	211
bunar sa dermom	210
bušotina za eksploataciju nafte i plina	32
cev za vodu, nadzemna	221
ciglana	23
ciglana manja	24
cisterna u kojoj povremeno ima vode	213
cisterna u kojoj stalno ima vode	212

	Redni broj znaka		Redni broj znaka
crkva	7	gomila kamenja	148
crkva kao trigonometrijska tačka	318	gradsko naselje	19
crkva sa dva ili više tornjeva	8	granica državna	307
crpka za vodu	216	granica podvodnih opasnosti	245
česma manje izdašnosti	208	granica zabranjenog područja, odnosno granica plovidbe	271
česma veće izdašnosti	207	granična oznaka u vidu krsta na steni ili na ploči	
dalekovod	31	granična tabla	311
daščana ograda	314	granični stub	310
deponija otpadnog materijala	147	granični stub kao trigonometrijska tačka	309
dno suvo za vreme oseke, kamenito	232	greben koji se za vreme oseke pojavljuje iz mora	324
dno suvo za vreme oseke, muljevito	229	greben stalno utrošen manje od 2 m ispod hidrografske nule	242
dno suvo za vreme oseke, peskovito	230	greben stalno utrošen više od 2 m ispod hidrografske nule	243
dno suvo za vreme oseke, šljunkovito	231	greben u nivou hidrografske nule	244
dok, suvi	269	groblje hrišćansko	241
dolap	217	groblje islamsko	14
drveće, grupa	293	groblje jevrejsko	14
drveće pored puta	295	grupa zgrada	21
drveće, red	294	hangar	27
drvo	291	hidrant	254
drvored	295	hidroelektrana	30
drvo usamljeno i uočljivo	292	hmeljište	288
dubine mora	233	hrid	240
džamija	9	humka, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	130
džamija kao trigonometrijska tačka	319		
fabrička hala	27	iskop	146
fabrički dimnjak kao trigonometrijska tačka	326	izobata za dubine 2 m	234
fabrika	23	izobata za dubine 5 m	235
fabrika manja	24	izobata za dubine 10 m	236
galerija	104	izobata za dubine 20 m	237
gasovod	35	izobata za dubine 50 m	238
gat	251		
gaz	184		
glavna izohipsa	120		

	Redni broj znaka		Redni broj znaka
izobata za dubine 100 m	239	kolac	257
izvor manje izdašnosti	206	koliba	6
izvor veće izdašnosti	205	konjska staza	90
jama	144	kota prevoja ili sedla	123
jaruga	135	kota objekta	124
jasno uočljiva granica na ivicama naselja i drugih objekata	314	kota tačke na zemljištu	122
jaz	157	kozolec	50
jaz na nasipu	166	krečana	41
jezero	168	kula	44
kablovska kućica	264	lednici	140
kamena humka	148	ledobran kod mosta	197
kamp-kućica	5	letva	257
kanal bagerovani	272	livada	290
kanal betonski,na zemljištu ili na nosačima do 1,5 m visine	162	lokva	168
kanal na nasipu	166	lošiji kolski put	89
kanal podzemnog sistema za navodnjavanje	161	lukobran	250
kanal povremeno bez vode širine do 5 m na TK 25	157	majdan	
kanal povremeno bez vode širine preko 5 m na TK 25	156	makija	39
kanal sa betoniranim usekom ili zaštitom od betonskih ili kamenih ploča	160	manastir	278,298
kanal sa manjim nasipima	165	manastir kao trigonometrijska tačka	11
kanal sa većim nasipima	164	manje razvodno postrojenje dalekovoda	321
kanal širine do 5 m na TK 25	155	markantni stub dalekovoda	31
kanal širine od 5 do 10 m na TK 25	154	meteorološka stanica	31
kanal širine preko 10 m na TK 25	153	mateorološka stanica kao trigonometrijska tačka	43
kanal u useku	159	mlade sadnice	323
kapela	12	most	299
karaula granična	308	most na plovnim objektima	94
kaskada	193	most na stubovima	99
katun	6	most okretni	95
kej	176	mostovi bliski i paralelni	270
kilometarska oznaka na obali reke	201	most za istovremen i železnički i putni saobraćaj	98
kilometarska oznaka-tabla na obali reke kao trigonometrijska tačka	327	most za naizmenični železnički i putni saobraćaj	97
		motka	96
			257

	Redni broj znaka		Redni broj znaka
nadvožnjak	115	ograda živa	315
naftovod	36	osip, šljunkoviti ili zemljani	137
napuštena pruga	57	osnovna izohipsa	119
napuštena zgrada	4	ostrvo	202
napušten put	87	otkop	146
napušten rudnik	38	oznaka napona dalekovoda u kilovoltima	31
nasip	110	oznaka, usaćena	256
nastrešnica	5	oznaka za vrstu materijala stubova dalekovoda	31
nivelmanska tačka	317	oznaka, zidana	255
nuklearna elektrana	29	padnice na izohipse	127
obala grebenasta	225	park	283
obala kamenita ili šljunkovita	224	pašnjak	290
obala klisurasta	227	pećina bez vode	143
obala, neodređena	170	pećina sa vodom	143
obala nepodesna za pristajanje, koso građena	228	pešačka staza	91
obala, određena	170	pešačka staza, mestimično neuočljiva	92
obala osigurana drvetom	175	pilana	40
obala osigurana kamenom ili betonom	175	pirinčano polje	289
obala peskovita	171,223	plantaža topola	277
obala stenovita	172	plazine	140
obala strma	226	plinara	34
obala vertikalno usečena, udaljena od toka	173	plinovod	35
obala vertikalno usečena uz sam tok	173	plot	314
obalna linija mora, neodređena	222	plovnost za manje brodove	195
obalna linija mora, određena	222	plovnost za splavove	196
običan kolski put	88	plovnost za veće brodove	194
objekat društveni, privredni i sl.	3	plutače, označne	258
odbijač vode, betonski ili kameni	198	plutače, svetleće	260
odbijač vode, drveni	198	plutače za vez	259
ograda daščana	314	podrtina delimično iznad mora	246
ograda od naslaganog kamenja	312	podrtina iznad koje je dubina poznata	248
ograda zidana	312	podrtina pod morem, opasna	247
ograda žičana	313	podvodni kabel	265
		podvožnjak	115

	Redni broj znaka		Redni broj znaka
pojata	6	put sa bespršnim kolovozom širine od 3 do 4 m	65
pokriveni kanal	220	put sa kolovozom od makadama	76
pomoćna izohipsa	121	put sa kolovozom od tankog zastora asfalta	64
ponornica	158	put sa kolovozom od tucanika	65
pošumljene površine pod mladim sadnicama do 1,5 m visine	276	put sa kolovozom od tucanika (makadam)	70,83
potkapina	174	put sa osavremenjenim kolovozom	82
potok povremeno bez vode	157	put sa savremenim kolovozom	63,69,75
potporni zid	109	put u izgradnji	86
površinski kop	146	rafinerija	25
pregib zemljišta, uočljivo blag koji se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	125	rasadnik	299
prelomni stub dalekovoda	31	razvalina	18
prevoj	142	red zgrada	22
prirodni odsek	131	reka povremeno bez vode širine do 5 m na TK 25	157
pristanište, pristan	249	reka povremeno bez vode širine preko 5 m na TK 25	156
pristanište sa mostom za pristajanje brodova	179	reka širine do 5 m na TK 25	152
prnar	278,298	reka širine od 5 do 10 m na TK 25	151
prolaz kanala i drugih vodotoka ispod puta, pruge i drugih objekata	167	reka širine preko 10 m na TK 25	150
prolaz puteva kroz naselje	116	religiozni znak	48
propust na železničkoj pruzi ili putu	102	reper	317
proširenje na putu	105	rezervoar goriva	33
pruga ili put na nasipu	112	rezervoar vode u vidu kule	214
pruga ili put u useku	113	rezervoar vodovoda	219
pruga normalnog koloseka,dva koloseka	51	ribnjak	169
pruga normalnog koloseka, elektrifikovana	53	rudnik	37
pruga normalnog koloseka,jedan kolosek	52	ruševina zgrade	4
pruga normalnog koloseka,u izgradnji	54	samostan	11
pruga uzanog koloseka	55	savremeni put	81
pruga uzanog koloseka,u izgradnji	56	serpentina	107
put namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila	62,68	sidrenje zabranjeno	263
put plovidbeni	172	sidrište za male brodove	262
		sidrište za velike brodove	261
		sifon	167
		silos	26
		sinagoga	10

Redni broj znaka		Redni broj znaka	
sinagoga kao trigonometrijska tačka	320	škape, mrežaste	133
skela motorna (trajekt)	180	škape, rebraste	134
skela za prevoz ljudi	183	šuma	274,296
skela za prevoz stoke i ljudi	182	šuma prikazana vanrazmernim znakom	279
skela za prevoz vozila	181	šuma sa prosekama	275,297
skladište	27	tabla granična	310
smer toka	204	telekomunikacioni stubovi kao trigonometrijske tačke	322
solana	273	terasa u kraškim i jako erozivnim predelima	149
soliter	2	termoelektrana	29
specifično fabričko postrojenje	25	teško prohodno bodljikavo žbunje	278,298
spomen–grobљe	14	tlo, kamenito	305
spomenik	46	tlo, močvarno neprohodno	303
spomenik kao trigonometrijska tačka	325	tlo, periodično plavljeno	304
spomen–ploča	47	tlo, močvarno prohodno	301
sportsko igralište	16	tlo, močvarno teško prohodno	302
sprud	203	točilo	137
stadion	16	trajekt za motorna vozila sa mostom za pristajanje	268
stene	140	trajekt za železnička vozila sa mostom za pristajanje	267
stenoviti greben	139	tramvajska pruga	58
stenoviti odsek	138	transformator dalekovoda	31
stenoviti slojevi, horizontalni	136	transformator na podzemnom dalekovodu	31
stenoviti slojevi, kosi	136	transportna traka za razni materijal	28
stenoviti slojevi, vertikalni	136	tresetište	306
strme obale potoka u brdovitom ili planinskom zemljištu	177	trigonometrijska tačka	316
strme obale potoka u ravničastom zemljištu	178	tunel	103
strmi odsek	111	tunel za vodu	220
strugara	40	turbe	13
stub granični	309	tvrdava	17
stup	257	udolje sa uočljivim pregibima, koje se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistančije	126
suvi rov	145	udubljenje, u ravničastom terenu, sa usečenim stranama	132
suženje na putu	106	ukrštanje puteva i pruge u nivou	114
svetionik, svetlo	253	ukrštanje puteva i pruge van nivoa	115
ševar	173	usamljena stena	141

	Redni broj znaka
usamljeni grob	49
uspinjača	59
ustava, betonska, kamena ili metalna	191
ustava, drvena	191
utrina	290
uzani most za pešake i stoku	100
uzani šumski zaštitni pojas	280
vazduhoplovni svetionik	118
veće razvodno postrojenje dalekovoda	31
vetrenjača	45
vijadukt	95
vinograd	285
vinograd plantažni	287
vinograd sa ogradama od naslaganog kamenja i terasama	286
viseći most	100
vlaka (navoz) na tračnice	266
voćnjak	284
vodenica	199
vodenica na čamcima	200
vododerina	135
vodopad na manjoj reci	192
vodopad na većoj reci	192
vodovod	218
vrljika	314
vrtača	128
vrtača, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	129
zamak	15
zasek	146
zaštitni zid	108
zgrada	1
žaga	40
žbunje gusto	281,300
žbunje različite gustine	282,300
železnička stanica	93
žičara	59
živica	315